

TANDORI DEZSŐ

Ez nem egy súlyos psz

*Ez nem egy súlyos pszichés állapot,
nem a jövő útja és nem a múlt,
ez a jelen, ez az örök-kimúlt
biedelem-támasztás, maga, ott*

*a jelen – és nem itt. Függségeit,
mint indákat, pókhálósálakat
félrehajtod, meglengenek kicsit,
s hogy te is ilyen vagy, ily változat.*

*Ez annak megtestesülése, hogy
nincs mit mondanom, és ezt mondom, és
ez a költészet. Nem következés,
még annyiban sem, hogy hajtogatod*

*félre a szálakat. Mint összehajtott
levegő, imént más alakban volt ott –
van egyáltalán alakja? Na látod,
legelemibbje mégis ez:*

hiányod

belőle.

S ez önmaga levegője.

A levegő lélegzetvétele.

S ez már nem ő. Se te.

Témák; „belülről”

In mem. Oscar Wilde

*Amennyiben a lényegről van szó,
semmi kérdés, nem kérdéses semmi.
De amennyiben kérdésekről van szó,
sokkal súlyosabb kérdésekről van szó.*

*Ha nem lettem sikerek rabja, mint némelyek,
nem lettem sikerek kiválasztottja,
legalább megőrizhessem lényegemet,
mely önmagát belülről alkotja.*

*Oscar szerint, akitől oly sok mindenben
távolinak érzem magam, mindazonáltal
egy géniusztól: szerinte, igen, tematikus
alakulása, ne mondjam „fejlődése”*

*van az irodalomnak, kellene új tárgyak,
terepék. Nekem a mackók, verebek, később
a lovak – témák voltak, idegenkedés
tárgyai is bőven. Hogyan képzelem szabadságom,*

*mint Oscar mondta, hogy „belülről alakuljak
hitelesen”? Összeírtam, öt pont csak egy
bécsi út elmaradása: 1./ rettegek mindentől, ami
az utazással függ össze – utasok, személyzet,
az örök-ugyanaz-a-táj -, megszakadhat
sorozatom, hogy jószerén hét-nyolc éve
magam ülök fülkében; rettenetes a
cigarettazás is, végig, Bécsig, ciga-*

*rettázásom; borzadok az úttól; 2./ túl
sokba kerül ahhoz képest, mily aprókból
kotrom össze a hátépét, a csekély
gyűjtést; 3./ már nem vonzanak belülről*

*a lovak, s így fogadni nagyon veszélyes,
mi több, értelmetlen, mert nem öröm,
kívül kerültél egy körön; 4./ nem értek
egyét bécsi életmódommal – cigarettázás,*

*„evés”, ivás – ivás nagyon! –, minek?
5./ iszonyúan fárasztó, több napomat
teszi tönkre utólag is. És akkor még
kis verebem, nem is említettem, Totyit,*

*aki, bár jó kezekben, nélkülem marad itt.
Tehát így van, így alakul ez a belső
alakulás, ahogy vagyok, ennek így kell
lennie, ez Oscar bölcs szelleme –*

*amit a maga életében ő maga úgy felrúgott szegény.
Tette legyen bár, nem teszem én.
Persze, de hogy mi lesz még!? Én még
ma is rettegek, egyre „megint”, hogy „elvisz az ávó”!*

„Ereggy mosdani...!” – ?

(Csak legvégül Karinthynek)

*Amint lesz, csakis bensőnk lemondása
révén. Nem vagyunk „Csavargó Dani”,
akit elküldenek az uszodába
le mosdani.*

*Utazás, ló, zene – lemoshatatlan.
És ha belőled nincs az igazán, hogy
kell – jó, zene még kicsit –, ily alakban
valószínűleg meg, mi nem mosakodásod,*

*de ami te vagy. Amikor ital
nem kellett így, akkor hagyhattad el.
Nem volt, nem létezett. (Az már más kérdés,*

*hogya sörözés mellett is összefogytál
cingárságig, mint talán az ivás
elhagyásával legközelebb.)*

*Mondom, nincs „kérdés”, mibelyt valami
van. S ha nincs, hát oly szüszifoszi,
hogya azt nem is lehet kimondani.*

*Mindig a csökkentebb értékű az, ami
nagyágától képes megfosztani
magát. De ha belülről jön – na ládd...!*

*(„Azé' mos' má' megmosakodhatná', eccer, kéthavonta leg-
alább!” – hallom közelem szózatát. De ha belülről nem jön!)*

„Fedezd fel a harmadik Északi Sarkot...!”

*Fedezd fel a harmadik Északi Sarkot,
így búcsúztam közelemtől, ment.
Vagy ha a Déli a második, lent,
mit tudom én. Ha túl nehéz, ne szakadj bele,*

*hagyd ott.
Hétfőn hat után felhívlak,
mindenképp hét előtt,
akkor olcsóbb a tarifa.*

*Különben nincs hol kezdeni a mesét.
A yorki Dante rosszkedvünk telét
nem hozza, nem viszi, ez egy Derby-próba,
három héttel Epsom előtt.*

*S mi Epsom! Jobb, ha ott hagyom, ahol van,
nehogy megszakasszon.
És hogy nyolc éve hogy készültem rá!
Fontoskodtam, vettem a Guardiant.*

*Akkor még megfizethetők voltak az angol lapok.
Most Bécsset is lespórolom, nem lesz tévén York.
Nem lesz Dante. „Milyen Dante van Bécsben?”
kérdzte valaki. Mint a mesében, úgy éreztem, úgy éltem*

*egy pillanatig.
Menj, menj harmadik Északi Sarkodig!*

Persze, az

*Persze, azért azok a kis utcák...!
Akár esőben a legromdább telefoncellák...!
Persze, azért a fogadóiroda ablakát súroló hársfák
a Printzenpachhubergasse újra kifakózkodott hársfái!*

*Persze, azért a... azért az... azért... persze!
És mégse.
És mégis a vonattól rettegni, a pályaudvartól, a busztól
vagy taxitól, és unni, hogy jönnek, és félnek, hogy beülnek,*

*és hogy K. hídja, a torony Gy.-ben, a forgó szélkelepet nézni
tucatszám, a Gruundigt és a Schöller Fagyit.
Nem! És a cigit, szívni a cigit szakmányban a fülkében,
szeszélyre az esőben, a napfényben a szélcsendben,*

*a szélben. És napokra a kialvatlanság fáradtsága.
Nem vagy képes semmi helyváltoztatásra semminek kedvéért.
A lovak elmentek, mit akkor a hársak, a Duna-parton
is vannak, minek ahhoz a Döblinger Hauptstrasse*

*és a Printzenpachhubergasse sarkán abba a fogadóirodába
menned. Itthon, bár végiggyötrődve, oly egészségesen élsz!
Itt van Totyi, még ha folyton vigyázni kell is rá,
szeszélyeskedik is. Itt van minden, bár,*

*persze, semmi sincs itt. De hogy élned-balnod kell:
itt lesz a semmi is. Ahogy Wittgenstein mondta: amit élned
nem lehet, arról az életteddel kell hallgatnod.
Ennyi szabadság eljött: lehet magával az életteddel NEM!*

Na ja, Beckett; könnyű: „Beckett...”

(Beckett, Beckett, be kellett...)

*Valahova csak el kellett jutnom azzal, hogy utazom,
hogy utaztam, sivár lett volna, hogy mindig „oda”,
jó, gyakran volt, hogy oda és azért,
bár összekeveredett népmesefordítás, filmzés, ló.*

*De hogy ja, Beckett – „könnyű, hogy Beckett, Beckett...”
Beckett, Beckett. Hogy egy fotón láttam,
megy, hátán táskát átvetve, képaláírás: ő nem
ment soha sehova, ő mindig csak ment.*

*Eljutottál oda, hogy sehova akkor, akkor most sehova.
S nem helybenjárón. Sem. Vagy a clochard.
Nem emlékezett az agysérüléstől. Amnéziásan
élte végig legjobb igyekezettel.*

*A párizsi külvárosi bisztró. Egykori közele (felesége),
a jóbarátok. Operarészletek a vurlitzerből.
Egy sajtúféleség. Igyekezett, csak emlékezni nem tudott.
Hozott a romterepről ajándékokat.*

De amikor döntésre akarták vinni a dolgot: „Emlékezz...!” – a reflektorok a hadifogolytáborból idézték neki, vagy mit, és rohanni kezdett, és majdnem az egyik kamion alá futott. Nemcsak az utazással vagyok így, mindennel így vagyok.

Tehát nemcsak belülről jön, de ami kívül volt, visszazárul. És erről a kettőről van szó végül, nem másról. Jó, „Beckett”.

